29. HAFTA

Afetlerden Korunma Uygulamaları

29

26-30 Nisan 2027

ÖĞRENME ÇIKTISI · COĞ.10.6.3

Mekânın özelliklerine göre afetlerden korunma uygulamalarına karar verebilme

Süreç bileşenleri

c) … alternatif seçenekler oluşturur.

ç) … alternatif oluşturduğu seçenekler üzerinden çıkarım yapar.

d) … uygulamaları arasından seçim yapar.

e) … seçtiği afetlerden korunma uygulamalarının sonuçları üzerinde yansıtma yapar.

Bugünün yolu

29. HAFTA

1. **Ne bulduk?**
   1. adım · iki soru
2. **Sahne bizim**
   2. adım · drama
3. **En iyisi hangisi?**
   3. adım · sınıf kararı
4. **Okulumuz hazır mı?**
   4. adım · kontrol listesi
5. **Yaz ve planla**
   Çalışma yaprağı · performans

Hazırlık kontrolü ve hatırlatmalar

KONTROL

Grup hazırlığı (s. 187)

- afet türü ve amaç cümlesi
- en az iki uygulama örneği
- bilgilerin kaynağı yazılı

Hazırlık eksikse

- kitabın s. 185-187 örnekleri: erken uyarı, sağlam zemin, güçlendirme, kentsel dönüşüm, eşya sabitleme

Proje ödevi

- teslim: nisan son haftası (bu hafta)

Etkinlik: Afetlerden Korunma Uygulamaları

GRUP · 40+40

Amaç *Mekânın özelliklerine göre afetlerden korunma uygulamalarına karar verebilme*

Beceri *Program: drama yoluyla gösterme (BEOSAB3) · sorumlu karar verme (SDB3.3) · dürüstlük ve sabır (D6.1, D12.1)*

1. Adım	Topladığınız uygulama örnekleriyle iki soruyu grupça cevaplayın.	**8 dk**
2. Adım	Drama: farklı mekânlarda afete yakalanma — planla ve sergile.	**35 dk**
3. Adım	Sınıf olarak en iyi uygulama örneğini belirleyin.	**6 dk**
4. Adım	Okulumuz bu afete hazır mı? Kontrol listesi.	**7 dk**

SORU 1

Yaşadığınız yerde gerçekleşme riski yüksek olan afet türünden korunmaya yönelik hangi uygulama örneklerine ulaştınız?

1. adım · 1. soru — Örnek cevap

CEVAP

Yaşadığınız yerde gerçekleşme riski yüksek olan afet türünden korunmaya yönelik hangi uygulama örneklerine ulaştınız?

Örnek cevap

Afet türü: deprem (grupların çoğunun seçimi; kaynağıyla).

- Önceden haber: erken uyarı sistemleri — Japonya'da J-Alert, Büyük Okyanus kıyısında Okyanus Tabanı Sismik Uyarı Sistemi (s. 185).
- Bina: zemini sağlam alanların imara açılması, dayanıksız binaların güçlendirilmesi, kentsel dönüşüm, yerleşmenin taşınması (s. 186).
- Ev ve okul içi: büyük eşyaların duvara sabitlenmesi, açık raflarda ağır cisim bulundurmamak (s. 187).

Ulaştığınız uygulama örneklerinden hangileri, yaşadığınız yerde gerçekleşme riski yüksek olan afet türünden korunmada etkili olabilir? Açıklayınız.

1. adım · 2. soru — Örnek cevap

CEVAP

Ulaştığınız uygulama örneklerinden hangileri, yaşadığınız yerde gerçekleşme riski yüksek olan afet türünden korunmada etkili olabilir? Açıklayınız.

Örnek cevap

- Bina güçlendirme ve kentsel dönüşüm: yerleşmeyi taşımak büyük şehirlerde imkânsıza yakındır; bu yüzden binaları depreme dayanıklı hâle getirmek etkili olur (s. 186).
- Yapısal olmayan elemanları sabitlemek: evde ve okulda basit önlemlerle büyük can ve mal kaybı önlenir (s. 187).

Gerekçe mekândan gelir: büyük şehir, çok sayıda bina, kapalı mekânlarda geçen zaman.

Gruplara geçiş: görevlerimiz

8 GRUP

SÖZCÜ	YAZICI	ZAMAN VE MALZEME	HARİTA / VERİ OKUYUCU	KONTROLCÜ
Grubun cevabını sınıfla paylaşır.	Ortak cevabı yazar, tabloyu doldurur.	Süreyi izler, 2 dk kala uyarır; malzemeyi alır, teslim eder.	Haritayı, tabloyu ve grafiği okur, gösterir.	Yazımı, kaynağı ve doğruluğu denetler.

8 grup · iki grup aynı mekânı canlandırır · provada 6 dk

- Grupta “30 cm sesi” · söz hakkı isim kartıyla · farklı görüşlere saygı

2. adım: drama planlaması

2. ADIM

Grup olarak belirlediğiniz uygulama örneğinin yaşadığınız yerde gerçekleşme riski yüksek olan afete okul, sinema, ev ve açık alan gibi farklı mekânlarda yakalanma durumundaki etkililiğini aşağıdaki aşamalara göre kurgulayıp drama yoluyla diğer gruplara sergileyiniz.

1. Aşama	Afet türünün adı
2. Aşama	Uygulama örneğinin adı
3. Aşama	Afet türünün gerçekleştiği yer
4. Aşama	Afet durumunda uygulama örneğinin eylem planı aşamaları
5. Aşama	Rollerin belirlenmesi

Mekân kurası

- **Okul · 2 grup**
- **Sinema · 2 grup**
- **Ev · 2 grup**
- **Açık alan · 2 grup**

Örnek drama planı

PLAN

Bir grubun planı nasıl görünür? Beş aşamayı bir örnekle doldurun: afet türü, uygulama örneği, yer, eylem planı aşamaları, roller.

Örnek drama planı — Örnek cevap

CEVAP

Bir grubun planı nasıl görünür? Beş aşamayı bir örnekle doldurun: afet türü, uygulama örneği, yer, eylem planı aşamaları, roller.

Örnek cevap

- 1. Afet türü: deprem · 2. Uygulama: yapısal olmayan elemanların sabitlenmesi (s. 187) · 3. Yer: ev, oturma odası
- 4. Eylem planı — Önce: kitaplık ve televizyon duvara sabitlenmiş, koltuk pencere önünde değil. Esnasında: devrilen eşya yok; aile güvenli davranışı uygular. Sonra: evden güvenle çıkış, ailenin belirlediği toplanma alanı.
- 5. Roller: anlatıcı · üç aile bireyi · gözlemci ve zaman sorumlusu

Karşılaştırma: aynı sahne eşyalar sabitlenmemişken nasıl olurdu? (Etkililik budur.)

Gösteriyi nasıl değerlendireceğiz?

ÖLÇÜTLER

1 · Mekâna uygun mu?	2 · Eylem planı tam mı?	3 · Davranış güvenli mi?	4 · Herkes görevde mi?
Seçilen uygulama o mekânın özelliğine uyuyor mu? (s. 187)	Afetten önce · afet sırasında · afetten sonra	Afet anındaki davranış doğru ve güvenli gösterildi mi?	Roller dağıtıldı mı, süreye uyuldu mu (2-2,5 dk)?

Drama gösterileri: 1-4. gruplar

SAHNE

Grup	Mekân	Uygulama örneği	Gözleyen grubun notu
1. grup			
2. grup			
3. grup			
4. grup			

İzleyici

Sessiz izle; gözlediğin grup için dört ölçüte birer kelime yaz.

Süre

Gösteri 2-2,5 dk · geçiş 30 sn

Güvenlik

Koşma, itme, eşya devirme yok

Bilgimizi Yoklayalım

YOKLAMA 9

Gruplar aynı afeti farklı mekânlarda canlandırdı ve her mekân için farklı uygulama seçti. Kitaba göre bir bölgede afetlerden korunma uygulamalarındaki temel belirleyici etken hangisidir?

A Uygulamanın yabancı bir ülkede geliştirilmiş olması

B Mekânın özellikleri

C Afetin adının herkesçe bilinmesi

D Uygulamanın en yeni teknolojiyle yapılması

E Uygulamayı kullanan kişi sayısının çok olması

Bilgimizi Yoklayalım — Cevap

YOKLAMA 9

Gruplar aynı afeti farklı mekânlarda canlandırdı ve her mekân için farklı uygulama seçti. Kitaba göre bir bölgede afetlerden korunma uygulamalarındaki temel belirleyici etken hangisidir?

A Uygulamanın yabancı bir ülkede geliştirilmiş olması

B Mekânın özellikleri

C Afetin adının herkesçe bilinmesi

D Uygulamanın en yeni teknolojiyle yapılması

E Uygulamayı kullanan kişi sayısının çok olması

Kitap s. 187: temel belirleyici etken mekânın özellikleridir; başlıcaları mekânın coğrafi özellikleri, yerleşmenin mimari durumu ve binaların yapısıdır.

Drama gösterileri: 5-8. gruplar

SAHNE

Grup	Mekân	Uygulama örneği	Gözleyen grubun notu
5. grup			
6. grup			
7. grup			
8. grup			

İzleyici

Sessiz izle; gözlediğin grup için dört ölçüte birer kelime yaz.

Süre

Gösteri 2-2,5 dk · geçiş 30 sn

Güvenlik

Koşma, itme, eşya devirme yok

Gözlem notu: bu uygulama etkili miydi?

GÖZLEM

Gözlediğiniz gösteri için: uygulama mekâna uygun muydu, eylem planı tam mıydı? Bir güçlü yön ve bir geliştirme önerisi yazın.

Gözlem notu: bu uygulama etkili miydi? — Örnek cevap

CEVAP

Gözlediğiniz gösteri için: uygulama mekâna uygun muydu, eylem planı tam mıydı? Bir güçlü yön ve bir geliştirme önerisi yazın.

Örnek cevap

- Örnek (sinema sahnesi, uygulama: erken uyarı): uyarı herkese ulaştı; ama kalabalık salonda çıkışa koşma gösterildi.
- Güçlü yön: uyarı ile davranış arasındaki zaman kazanımı açıkça gösterildi.
- Geliştirme: kalabalık mekânda paniği önleyen sakin ve sıralı hareket eylem planına eklenmeli.

Dönüt uygulamaya ve plana yöneliktir; arkadaşın oyunculuğuna değil.

3. adım: sınıfın seçimi

3. ADIM

Grupların drama gösterilerinden sonra yaşadığınız yerdeki afet riskinde etkili olacak en iyi uygulama örneğini sınıf olarak belirleyiniz. Seçiminizin bir sonucunu da söyleyin.

3. adım: sınıfın seçimi — Örnek cevap

CEVAP

Grupların drama gösterilerinden sonra yaşadığınız yerdeki afet riskinde etkili olacak en iyi uygulama örneğini sınıf olarak belirleyiniz. Seçiminizin bir sonucunu da söyleyin.

Örnek cevap

Örnek seçim: yapısal olmayan elemanların sabitlenmesi.

- Neden: dört mekânın hepsinde uygulanabilir; basit önlemlerdir ve büyük can ve mal kaybını önler (s. 187).
- Neden diğeri değil: yerleşmeyi taşımanın ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları çok büyüktür (s. 186).
- Sonuç (yansıtma): her ev ve sınıf kendi eşyalarını kontrol eder; bina güçlendirme ve erken uyarı gibi kurumların işleriyle birlikte korunma tamamlanır.

4. adım: okulumuz hazır mı?

KONTROL LİSTESİ

Ölçütler	Evet	Hayır	Soru
Okulumun ilgili afete yönelik afet eylem planı hazırdır.			
Okulumda ilgili afet durumunda afet eylem planına göre görev dağılımı ilgili kişiler tarafından bilinir durumdadır.			
Okulumda ilgili afet riskine yönelik belirli zaman aralıklarıyla tatbikatlar yapılır.			
Okulumda ilgili afet riskine yönelik her türlü araç gereç hazır ve ulaşılabilecek yerdedir.			
Okulumdaki tüm bireyler, söz konusu afet durumunda üzerine düşen sorumluluklar konusunda gerekli farkındalık ve beceriye sahiptir.			

Gözlemine göre işaretle · bilmiyorsan “Soru” sütununa yaz → okul yönetimine sorulur

Kontrol listesini nasıl doldururum?

NASIL?

Bir ölçütü “Evet” ya da “Hayır” diye işaretlemek için neye dayanırsın? Bilmediğin bir ölçütte ne yaparsın?

Kontrol listesini nasıl doldururum? — Örnek cevap

CEVAP

Bir ölçütü “Evet” ya da “Hayır” diye işaretlemek için neye dayanırsın? Bilmediğin bir ölçütte ne yaparsın?

Örnek cevap

- Kanıtım ne? Kendi gözlemim (gördüğüm yönlendirmeler, malzemeler) ya da yaşadığım (katıldığım bir tatbikat).
- Kanıtım yoksa işaretlemem; “Soru” sütununa yazarım: “Okulumuzda bu afete yönelik eylem planında benim görevim ne?”

Sorularımız okul yönetimine iletilir; tahminle “Evet” ya da “Hayır” yazılmaz.

Çalışma yaprağı: okulumuz afete hazır olsun

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Aşağıda verilen kavramları kullanarak yaşadığınız yerde gerçekleşme riski yüksek olan afet türüne okulunuzun hazır olması konusunda yapılması gerekenleri içeren bir metin oluşturarak arkadaşlarınızla paylaşınız.

Afete Dirençli Toplum

Afete Dirençli Yaşam Alanı

Yardım eden kalıp

Okulumuzun … afetine hazır olması için okul binası ve bahçesi … (yaşam alanı) · Okuldaki herkes … (toplum) · Bunun için … yapılmalıdır · Kontrol listesinde bilmediğimiz konular: … .

Çalışma yaprağı: örnek metin

YAZ

İki kavramı kullanarak okulunuzun yaşadığınız yerde riski yüksek olan afete hazır olması için yapılması gerekenleri anlatan kısa bir metin yazın.

Çalışma yaprağı: örnek metin — Örnek cevap

CEVAP

İki kavramı kullanarak okulunuzun yaşadığınız yerde riski yüksek olan afete hazır olması için yapılması gerekenleri anlatan kısa bir metin yazın.

Örnek cevap

Okulumuzun depreme hazır olması için önce okulumuz bir afete dirençli yaşam alanı olmalıdır: bina depreme dayanıklı olmalı, sınıflarda ve koridorlarda devrilebilecek dolap ve raflar duvara sabitlenmeli, ağır cisimler açık raflarda bulunmamalıdır. Ama sağlam bir bina tek başına yetmez; okuldaki herkesin afet anında ne yapacağını bildiği afete dirençli bir toplum da gerekir. Bunun için afet eylem planındaki görevler herkesçe bilinmeli, belirli aralıklarla tatbikat yapılmalı, araç gereç ulaşılabilir yerde olmalıdır. Kontrol listesinde bilmediğimiz konuları okul yönetimine soracağız.

Performans görevi: Sunum Hazırlama

PERFORMANS

Sizlerden bir afet türünü seçmeniz, seçtiğiniz afetle mücadelede farklı ülkelerdeki uygulamaları inceleyip karşılaştırmanız ve elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınıza sunmanız beklenmektedir.

Hazırlık 1	Çalışmanızı bireysel olarak planlayınız.
Hazırlık 2	Çalışma yapmak istediğiniz afet türünü seçiniz.
Hazırlık 3	Belirlediğiniz afetle ilgili mücadele uygulaması geliştiren en az iki ülke seçiniz.
Hazırlık 4	Seçtiğiniz ülkelerin bu afete yönelik yürüttüğü mücadele uygulamalarını inceleyiniz.

31. haftada 1. adım

Seçtiğiniz ülkelerin afetle mücadele uygulamalarına yönelik topladığınız bilgilerden yararlanarak karşılaştırma tablosu oluşturunuz.

31. haftada 2. adım

Oluşturduğunuz karşılaştırma tablosunu arkadaşlarınıza sınıf ortamında sununuz.

Beceri

Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma)

Sunum nasıl puanlanacak?

ÖLÇÜTLER

Ölçüt	Başlangıç	Kabul edilebilir	İyi	Çok iyi
Bilgi toplama (20)	5	10	15	20
Bilgileri düzenleme (20)	5	10	15	20
İlişki kurma (20)	5	10	15	20
Sonuç çıkarma (20)	5	10	15	20
Sunum yapma (20)	5	10	15	20

Toplam 100 puan · öz değerlendirme formu (s. 195) ile · sunum 31. haftada

Afet türü ve iki ülke

SEÇİM

Hazırlığın 2-3. maddeleri: hangi afeti ve hangi iki ülkeyi seçeceksin? Seçimini bir cümleyle gerekçelendir.

Afet türü ve iki ülke — Örnek cevap

CEVAP

Hazırlığın 2-3. maddeleri: hangi afeti ve hangi iki ülkeyi seçeceksin? Seçimini bir cümleyle gerekçelendir.

Örnek cevap

- “Deprem ve tsunami: Japonya ve Türkiye — kitapta iki ülkenin tsunamilerden sonra yürüttüğü çalışmalar anlatılıyor (s. 182-183); ben bunları kendi kaynaklarımla genişleteceğim.”
- “Su baskını: Hindistan (FLEWS erken uyarı sistemi, s. 185) ve kaynağımda bulduğum ikinci bir ülke.”

İyi seçim: aynı afet türü, en az iki ülke, karşılaştırılabilecek uygulamalar.

Çıkış Kartı

ÇIKIŞ KARTI

Çıkmadan önce kâğıdına yaz:

1. Gösterilerde hangi uygulama hangi mekânda en etkiliydi? Neden?

2. Sınıfın seçtiği en iyi uygulama hangisi? Bir gerekçe yaz.

3. Kontrol listesinde cevabını bilmediğin bir ölçüt için kime soru sorulur?

Bu hafta evde

BU HAFTA EVDE

- Çalışma kâğıdı 11. madde: çalışma yaprağı metni (sınıfta başladığın metni tamamla).
- Performans hazırlığı (s. 193, 1-4): afet türü, en az iki ülke, uygulamaları incele — 31. haftadaki derse kadar.
- Bilgiyi okul kütüphanesi, EBA ya da evde bilgisayarla topla; kaynağını yaz. Çıktı ya da satın alma gerekmez.
- Proje ödevin varsa: teslim bu hafta (nisan son haftası).

Kaynaklar ve Haklar

KAYNAKÇA

Ders kitabı. Coğrafya 10. Sınıf Ders Kitabı (Ortaöğretim), 2026-2027 baskısı. **Yazarlar:** Alper Soyatlar, Bülent Akça, Mehmet Ekici, Yıldıray Türkmen. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları No 10141 · Ders Kitapları Dizisi No 2174 · ISBN 978-975-11-8921-9. Slaytlardaki “Kitap s. …” etiketleri bu baskının sayfalarıdır.

Öğretim programı ve etkinlikler. Coğrafya dersi öğretim programı (2026 nüshası): Talim ve Terbiye Kurulunun 23.05.2024 tarihli ve 20 sayılı kararıyla kabul edilen, 13.05.2026 tarihli ve 53 sayılı kararıyla güncellenen program.

Haklar ve lisans. Ders kitabından alınan metin, soru ve görsellerin hakları Millî Eğitim Bakanlığına aittir; eğitim ve öğretim amacıyla, kaynak gösterilerek alıntılanmıştır (5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu md. 34). Sunumun tasarımı, ders akışı, etkinlik kurgusu, örnek cevaplar ve öğretmen notları okulapp.org'un özgün katkısıdır; yalnız bu katkılar CC BY 4.0 lisansıyla paylaşılır. Resmî bir Bakanlık materyali değildir.